

СХВАЛЕНО:

рішенням педагогічної ради Ліцею
Новгородківської селищної ради
Кіровоградської області
Протокол від 29.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО:

наказом директора Ліцею
Новгородківської селищної ради
Кіровоградської області
від 30.08.2024 року № 211-од

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**для адаптаційно-ігрового циклу (1-2 класи) та
основного циклу (3-4 класи) початкової освіти
Ліцею Новгородківської селищної ради
Кіровоградської області**

Зміст

Розділ I Загальні положення	2
1.1 Нормативні документи	2
1.2 Тип закладу	4
1.3 Мета і завдання освітньої програми	4
1.4 Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою початкової освіти	7
Розділ II Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.	8
Розділ III Навчальний план закладу освіти	10
Розділ IV Перелік і зміст освітніх галузей та видів оцінювання	16
Розділ V Опис форм організації освітнього процесу	19
Розділ VI Опис інструментарію оцінювання	26
6.1 Формувальне оцінювання.	30
6.2 Підсумкове оцінювання	36

Розділ I Загальні положення

1.1 Нормативні документи

Освітня програма початкової освіти Ліцею Новгородківської селищної ради Кіровоградської області» розроблена з урахуванням вимог:

- Закону України «Про освіту»,
- «Про повну загальну середню освіту»,
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів країни від 14.12.2016 № 988-р,
- Постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» зі змінами від 24.07.2019 року № 688,
- Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 24 серпня 2013 року №1378,
- Типових освітніх програм розроблених під керівництвом О.Я. Савченко, 1-2, 3-4 класи, затверджені наказами Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22.

Освітня програма початкової освіти визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які натеper подані в рамках навчальних планів (Таблиця 1 до Типової освітньої програми);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в Таблиці 8 до Типової освітньої програми; пропонується зміст Типових освітніх програм розроблених під керівництвом О.Я. Савченко;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту». При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані

санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин, проте в умовах воєнного стану в закладі освіти тимчасово запроваджено тривалість уроків для всіх учасників освітнього процесу по 35 хвилин.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки N 401 від 08.04.2016) клас може і ділитиметься Ліцеї та філіях на групи під час вивчення української та іноземних мов за умови більше 27 учнів у класі, під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

1.2 Тип закладу

Ліцей Новгородківської селищної ради Кіровоградської області» - заклад загальної середньої освіти з навчанням українською мовою. Опорний заклад має у своєму складі філії: Новгородківську, Білозернівську, Вершино-Кам'янську, Інгулокам'янську, Митрофанівську, Новоандріївську, Новгородківську імені П.Ф. Козуля та Тарасівську філії Ліцею Новгородківської селищної ради Кіровоградської області.

1.3 Мета і завдання освітньої програми

Освітня програма розроблена для реалізації мети початкової освіти, що передбачає всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;

- цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;

- радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;

- розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;

- міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;

- забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;

- утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);

- плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;

- формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли— перший цикл (1-2 роки навчання) – адаптаційно-ігровий, другий цикл (3–4 роки навчання) - основний, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Державний стандарт передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрований основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу. Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самотійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного і здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння

організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

1.4 Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою початкової освіти

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна

- (включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська),

- математична,

- природнича,
- технологічна,
- інформативна,
- соціальна і здоров'язбережувальна,
- громадянська та історична,
- мистецька,
- фізкультурна.

Згідно із Законом України «Про освіту», на основі Державного стандарту й Типової освітньої програми заклади освіти, наукові установи та інші суб'єкти освітньої діяльності можуть розробляти освітні програми – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проектів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання, які можуть відрізнятися від Типової освітньої програми послідовністю викладання навчального матеріалу, обсягом його вивчення, наявністю додаткових компонентів змісту або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі. Програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена. Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання в загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів і форм власності.

Розділ II Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі закладу освіти складає:

для учнів 1-х класів складає 805 годин/навчальний рік,

для учнів 2-х класів – 875 годин/навчальний рік,

для учнів 3 – 4-х класів – 910 годин/навчальний рік,

що відповідає загальному обсягу навчального навантаження для кожної галузі, визначеному у Державному стандарті початкової освіти Додаток 12 та Типових освітніх програм, розроблених під керівництвом Савченка для 1-2 класів та для 3-4 класів. Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами.

Навчальний план початкової освіти передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети та зорієнтований на роботу за 5-денним навчальним тижнем.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Базовий навчальний план початкової освіти для класів (груп) з українською мовою навчання:

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік				
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна у тому числі:	315	350	350	350	1365
українська мова і література	245	245	245	245	
іншомовна освіта	70	105	105	105	
Математична	140	140	175	175	630
Природнича	140	175	140	140	595
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна					
Інформатична			35	35	70
Мистецька	70	70	70	70	280
Фізкультурна*	105	105	105	105	420
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курси за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	35	35	35	35	140
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету без урахування поділу на групи	805	875	910	910	3500
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	23/805	88/3080

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувача освіти.

Беручи до уваги обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою згідно з Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти І ступеня, визначено обсяг фактичного тижневого навантаження для учнів початкової освіти.

Назва освітньої галузі Класи	Кількість годин на тиждень				
	1 кл	2 кл	3 кл	4 кл	разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна, у тому числі:	9	10	10	10	39
Українська мова та література	7	7	7	7	
Іноземна мова	2	3	3	3	
Математична	4	4	5	5	18
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3	3	3	12
Технологічна	1	1	1	1	7
Інформатична		1	1	1	
Мистецька	2	2	2	2	8
Фізкультурна*	3	3	3	3	12
Усього	22	24	25	25	96
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1	4
Загальнорічна кількість навчальних годин	23	25	26	26	100
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	20/700	22/770	23/805	23/805	86/3080

*Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Розділ III Навчальний план закладу освіти (Конкретизований на 2024-2025 навчальний рік)

Навчальний план Ліцею Новгородківської селищної ради Кіровоградської області розроблений на основі Базового навчального плану початкової освіти для класів (груп) з українською мовою навчання (Додаток 12 до Державного стандарту).

Навчальний план охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету. Варіативна складова навчального плану використовується на підсилення предметів інваріантної складової. В опорному закладі години варіативного складника у початковій школі використано для підсилення вивчення мовно-літературної галузі.

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Ліцею Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області
Протокол від 29.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора Ліцею
Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області
від 30.08.2024 року №211-од

**Навчальний план Ліцею Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області
для адаптаційно-ігрового (1-2 класи) та основного циклів (3-4 класи) початкової освіти на 2024-2025 н.р.**

Розроблений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 20.04.2018 за №407, типової освітньої програми для учнів 1-2, 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1272 та №1273 (із внесеними змінами згідно наказів Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22)

Освітня галузь	Перелік предметів та інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах							
		1-А	1-Б	2-А	2-Б	3-А	3-Б	4-А	4-Б
Інваріантний складник									
Мовно-літературна	Українська мова. (Інтегрований курс «Навчання грамоти»)	7+1	7+1						
	Українська мова			3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5*	3,5+0,5*
	Читання			3,5+0,5	3,5+0,5				
	Літературне читання					3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5*	3,5+0,5*
	Іноземна мова (англійська)	2	2	3	3	3	3	3*	3*
Математична	Математика	4	4	4	4	5	5	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбереж. галузі)	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	3	3
Інформатична	Інформатика			1*	1*	1*	1*	1*	1*
Технологічна	ІК «Дизайн і технології»	1	1	1	1	1	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2	2	-	-	-	-
	Мистецтво: образотворче мистецтво					1	1	1	1
	Мистецтво: музичне мистецтво					1	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3
Варіативний складник									
Додаткові години для вивчення освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять використано: на підсилення мовно-літературної галузі		-	-	-	-	-	-	-	-
Гранично допустиме початкове тижневе/річне навантаження на одного учня		20/700	20/700	22/770	22/770	23/805	23/805	23/805	23/805
Загальнорічна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		23	23	25	25	26	26	26	26
Кількість годин з урахуванням поділу на групи та індивідуальної форми навчання (патронаж)		23+ 10 інд.	23	25+1	25+1+ 10 інд.	26+1+ 20 інд.	26+1	26+8+ 10 інд.	26+8

*Години поділу на групи під час вивчення української мови та інформатики

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Ліцею Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області
Протокол від 29.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора Ліцею Новгородківської
селищної ради Кропивницького району
Кіровоградської області
від 30.08.2024 року №211-од

Навчальний план філій Ліцею Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області
для адаптаційно-ігрового (1-2 класи) циклу початкової освіти на 2024-2025 н.р.

Розроблений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України 20.04.2018 за №407, типової освітньої програми для учнів 1-2 закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1272 (із внесеними змінами згідно наказів Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22)

Освітня галузь	Перелік предметів та інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах							
		1-3 (комплект) Білозер-нівська	1 Вершино-Кам'янська	1-4 (комплект) Інгуло-Кам'янська	1 Митрофанівська	1 Новгород. ім. Козуля	1-2 (комплект) Новоандріївська	1 Новгород-ківська	1 Тарасівська
Інваріантний складник									
Мовно-літературна	Українська мова. (Інтегрований курс «Навчання грамоти»)	7	7	7	7	7	7	7	7
	Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	2	2	2	2
Математична	Математика	4	4	4	4	4	4	4	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбереж. галузі)	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	3	3
Інформатична	Інформатика								
Технологічна	ІК «Дизайн і технології»	1	1	1	1	1	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2	2	2	2	2	2
	Образотворче мистецтво								
	Музичне мистецтво								
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3
Варіативний складник									
Дод. год. для вивчення освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індив. консультацій та групових занять використано		1	1	1	1	1	1	1	1
Гранично доп. навч. тижневе/річне навантаж. на 1 учня		20/700	20/700	20/700	20/700	20/700	20/700	20/700	20/700
Загальнорічна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		22	22	22	22	22	22	22	22
Кількість годин з урахуванням поділу на групи та індивідуальної форми навчання (патронаж)		22	22	22	22	22	22	22	22

*Години поділу на групи під час вивчення української мови та інформатики

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Ліцею Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області
Протокол від 29.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора Ліцею Новгородківської
селищної ради Кропивницького району
Кіровоградської області
від 30.08.2024 року №211-од

**Навчальний план філій Ліцею Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області
для адаптаційно-ігрового (1-2 класи) циклу початкової освіти на 2024-2025 н. р.**

Розроблений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 20.04.2018 за №407, типової освітньої програми для учнів 1-2 закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1272 (із внесеними змінами згідно наказів Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22)

Освітня галузь	Перелік предметів та інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах						
		2 Білозер-нівська	2 Вершино-Кам'янська	2 Інгуло-Кам'янська	2 Новгоро ім. Козуля	1-2 (комплект) Новоандрі-ївська	2 Новгород-ківська	2 Тарасівська філія
Інваріантний складник								
	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Читання	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3	3	3	3
Математична	Математика	4	4	4	4	4	4	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбереж. галузі)	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	3
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1
Технологічна	ІК «Дизайн і технології»	1	1	1	1	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтв»	2	2	2	2	2	2	2
	Образотворче мистецтво							
	Музичне мистецтво							
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3
Варіативний складник								
Додаткові години для вивчення осв. галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1	1	1
Гранично допустиме навч. тижневе/річне навант. на одного учня		22/770	22/770	22/770	22/770	22/770	22/770	22/770
Загальнорічна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		24	24	24	24	24	24	24
Кількість годин з урахуванням поділу на групи та індивідуальної форми навчання (патронаж)		24	24	24	24	24	24	24

*Години поділу на групи під час вивчення української мови та інформатики

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Ліцею Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області
Протокол від 29.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора Ліцею Новгородківської
селищної ради Кропивницького району
Кіровоградської області
від 30.08.2024 року № 211-од

**Навчальний план філій Ліцею Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області
для основного циклу (3-4 класи) початкової освіти на 2024-2025 н.р.**

Розроблений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 20.04.2018 за №407, типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1273 (із внесеними змінами згідно наказів Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22)

Освітня галузь	Перелік предметів та інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах						
		1-3 (комплект) Білозер-нівська	3 Вершино-К ам'янська	3 Ігуло-Кам 'янська	3 Митрофа-нівська	3 Новгород. ім. Козуля	3 Новгород-ків ська	3 Тарасів-ська
Інваріантний складник								
	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Літературне читання	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3	3	3	3
Математична	Математика	5	5	5	5	5	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбереж. галузі)	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	3
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1
Технологічна	Інтегрований курс «Дизайн і технології»	1	1	1	1	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2	2	2		2
	Образотворче мистецтво						1	
	Музичне мистецтво						1	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3
Варіативний складник								
Дод. години для вивчення осв. галузей, курсів за вибором, провед. індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1	1	1
Гранично допустиме початкове тижневе/річне навантаження на одного учня		23/805	23/805	23/805	23/805	23/805	23/805	23/805
Загальнорічна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		25	25	25	25	25	25	25
Кількість годин з урахуванням поділу на групи та індивідуальної форми навчання (патронаж)		25	25	25	25	25	25	25

*Години поділу на групи під час вивчення української мови та інформатики

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Ліцею Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області
Протокол від 29.08.2024 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора Ліцею Новгородківської
селищної ради Кропивницького району
Кіровоградської області
від 30.08.2024 року № 211-од

**Навчальний план філій Ліцею Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області
основного циклу (3-4 класи) початкової освіти на 2024-2025 н.р.**

Розроблений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 20.04.2018 за №407, типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1273 (із внесеними змінами згідно наказів Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22)

Освітня галузь	Перелік предметів та інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах						
		4 Білозер-нівська	4 Вершино-Ка м'янська	1-4 (комплект) Інгуло-Кам'янська	4 Митрофані вська	4 Новгород. ім. Козуля	4 Новгород-ківська	4 Новоан-дріївська
Інваріантний складник								
	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Літературне читання	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3	3	3	3
Математична	Математика	5	5	5	5	5	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбереж. галузі)	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	3
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1	1	1	1
Мистецька	Мистецтво (інтегрований курс)	2	2	2	2	2		2
	Образотворче мистецтво						1	
	Музичне мистецтво						1	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3
Варіативний складник								
Дод. години для вивчення освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1	1	1
Гранично допустиме навчальне тижневе/річне навантаження на одного учня		23/805	23/805	23/805	23/805	23/805	23/805	23/805
Загальнорічна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		25	25	25	25	25	25	25
Кількість годин з урахуванням поділу на групи та індивідуальної форми навчання (патронаж)		25	25	25	25	25	25	25

Розділ IV Перелік і зміст освітніх галузей та видів оцінювання

Освітню програму початкової освіти укладено відповідно [Типової освітньої програми 1-2 клас](#) та [Типової освітньої програми 3-4 клас, розроблених під керівництвом Савченко О. Я.](#) затверджені наказами Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 за такими освітніми галузями:

1) мовно-літературна освітня галузь. Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети: 1 клас - інтегрований курс «Навчання грамоти»; 2 клас - навчальні предмети «Українська мова», «Читання». У 3-4 класах мовно-літературну освітню галузь структуровано через впровадження навчальних предметів «Українська мова», «Літературне читання».

Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Відповідно до зазначених у відповідних програмах мети і завдань у початковому курсі мовно-літературної освіти 1-2 класи виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища», з предмету «Літературне читання» у 3-4 класах – «Пізнаємо простір дитячого читання», «Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного», «Взаємодіємо усно за змістом прослуханого», «Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів», «Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою», «Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією», «Перетворюємо та інсценізуємо прочитане, створюємо власні тексти». Способи реалізації зазначених змістовних ліній розглянуто у типових програмах мовно-літературної освітньої галузі.

2) іншомовна освітня галузь. Освітня галузь реалізується предметом «Іноземна мова». Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів. Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних,

граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку. У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти, функції іноземних мов, компетентісний потенціал галузі «Іноземні мови» у початковій школі, інтегровані змістові лінії та орієнтовні способи їх реалізації у початковій школі докладніше розглянуто у відповідних типових програмах мовно-літературної освітньої галузі (іншомовної освіти).

3) математична освітня галузь. Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання. Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

До програми кожного класу подано орієнтовний перелік додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню. Досвід математичної діяльності застосовується у вивченні інших предметів (освітніх галузей) шляхом використання учнями математичних методів чи інших засобів для пізнання дійсності.

4) природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітні галузі. Зазначені освітні галузі можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. У Ліцеї та його структурних підрозділах перераховані освітні галузі реалізуються в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, безпеку життєдіяльності, ціннісні орієнтації в

різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме: «Людина», «Людина серед людей», «Людина в суспільстві», «Людина і світ», «Природа», «Людина і природа».

Типова навчальна програма дає змогу вчителю самостійно обирати й формувати інтегрований та автономний спосіб подання змісту із освітніх галузей Стандарту, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості учнів.

5) інформатична освітня галузь. Метою навчання інформатиці є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання, здатності до розв'язання завдань з використанням цифрових пристроїв та інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку критичного, аналітичного, синтетичного, логічного мислення, реалізації творчого потенціалу, формування активної, відповідальної, безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Реалізація мети і завдань навчального предмета у основному циклі початкової освіти здійснюється за змістовими лініями «Інформація. Дії з інформацією», «Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією», «Об'єкт. Властивості об'єкта», «Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання» «Алгоритми».

6) технологічна освітня галузь. Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс «Дизайн і технології». Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та проєктно-технологічних компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Реалізація мети і завдань інтегрованого курсу «Дизайн і технології» здійснюється за змістовими лініями, які відображають структуру розвитку особистості та завершеного циклу проєктно-технологічної діяльності: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проєктування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

7) мистецька освітня галузь. Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети і завдань здійснюється за змістовими лініями: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення

загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані курси або предмети вивчення за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі. В Ліцеї та Новгородківській філії Ліцею передбачена реалізація мистецької освітньої галузі в 1-2 класах, як інтегрованого курсу, 3-4 класи, як окремих предметів: образотворче мистецтво, музичне мистецтво. Щодо інших філій Ліцею, то у всій початковій школі 1-4 класах передбачено вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво».

8) фізкультурна освітня галузь. Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими змістовими лініями: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність». Змістове наповнення освітніх галузей викладено у відповідних розділах програми.

Розділ V Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Освітній процес у 1-4 класах спрямовано на реалізацію Державного стандарту початкової освіти з урахуванням досягнень та викликів за результатами впровадження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Пріоритетності набуває організаційне забезпечення таких напрямів освітньої діяльності:

- організація освітнього процесу в умовах очної/дистанційної/змішаної форм навчання;
- підвищення результатів навчання учнів 1-4 класів засобами компетентісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й
- диференційованого підходів;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції;
- посилення заходів безпеки життєдіяльності, зокрема просвіта щодо цивільного захисту;

- психологічний супровід освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного часу.

Відповідно до пункту 1 статті 54 Закону України «Про освіту» щодо прав і обов'язків педагогічних працівників в організації освітнього процесу педагогічні працівники, які здійснюють освітню діяльність у початковій школі, реалізують право на академічну свободу, у тому числі свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, право на вільний вибір форм, методів і засобів навчання, освітніх методик і технологій, насамперед методик компетентнісного навчання відповідно до освітньої програми закладу освіти. Крім того, педагогічні працівники, які працюють у початковій школі, мають право на педагогічну ініціативу під час розроблення закладом освіти освітньої програми.

Добираючи змістове забезпечення вивчення предметів, педагоги закладу мають передбачити можливості використання цифрових засобів навчання. Адже дистанційне навчання стало зручним під час пандемії та незамінним після повномасштабного вторгнення РФ. В умовах воєнного стану в Україні заклад загальної середньої освіти стає осередком, який дає змогу дітям отримувати не лише знання, але й психологічну підтримку, не втрачати відчуття приналежності до спільноти. На сучасному етапі відбуваються кардинальні зміни в способах поширення та використання інформації, що зумовлюють еволюцію освітніх технологій, сприяють активному впровадженню дистанційного навчання як одного із напрямків реформування освітньої системи України.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо).

Відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про освіту», особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі (зкладах) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти формуються класи та/або групи, зокрема спеціальні, інклюзивні, з дистанційною формою навчання. Зокрема в Ліцеї та його філіях створено умови та запроваджено інклюзивне навчання, для забезпечення надання особам з

особливими освітніми потребами психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, а також допоміжних засобів для навчання.

Ліцей Новгородківської селищної ради Кіровоградської області в організації освітнього процесу використовує такі форми:

- інституційна: (очна (денна), дистанційна);
- індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

Причому, відповідно до Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 №466, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за №703/23235, Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 08.09.2020 №1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за №941/35224, та Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти в Ліцеї Новгородківської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області, затвердженого наказом директора Ліцею від 01.09.2022 № 64-ОД, заклад освіти уповноважений та може використовувати:

- **навчання учасників освітнього процесу за дистанційною формою** (як окремою формою здобуття освіти);
- **технології дистанційного навчання під час навчання за різними формами** (очною (денною), екстернатною, сімейною (домашньою), педагогічним патронажем) – **змішане навчання**, у тому числі на період введення Указом Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 воєнного стану та виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки.

Технології дистанційного навчання під час організації здобуття освіти за різними формами можуть використовуватися для:

1. забезпечення вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) або їх окремих тем, окремих навчальних занять і консультацій, оцінювання результатів навчання учнів;
2. забезпечення проведення додаткових індивідуальних та/або групових консультацій та/або занять для учнів із навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація на рівні початкової освіти;
3. реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду;
4. забезпечення освітнього процесу під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, в умовах воєнного стану, інших обставин, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти;
5. забезпечення проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) для осіб з особливими освітніми потребами.

Упродовж навчального року використання технологій дистанційного навчання для вивчення окремих тем з навчальних предметів (інтегрованих курсів), проведення окремих навчальних занять і консультацій, оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися за ініціативою педагогічних працівників (з відповідним узгодженням розкладу навчальних занять).

Під час дії карантинних обмежень (застосування протиепідемічних заходів), в умовах воєнного стану освітній процес в Ліцеї та філіях за рішенням педагогічної ради може організовуватися у спосіб, за якого окремі теми з навчального предмету (інтегрованого курсу) частиною учнів класу вивчаються очно, іншою частиною учнів класу - дистанційно (в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі). При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

Змішане навчання в закладі освіти може застосовуватися і для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти. Для провадження дистанційного навчання закладом освіти обрано електронні освітні платформи Google Клас, зокрема на Google Workspace for Education, Google Meet, Zoom та інші платформи, дозволені для використання у освітньому процесі. Також, враховуючи, що Ліцей та філії забезпечують співпрацю з учасниками освітнього процесу через інформаційно-комунікаційну автоматизовану систему ТОВ «Татл технології» «Єдина школа, в яку вбудований сервіс Google Meet для проведення дистанційних уроків, то уроки в синхронному режимі проводяться безпосередньо за покликаннями в електронних щоденниках здобувачів освіти.

За умов використання дистанційної/змішаної форм навчання посилюється значущість навчання щодо безпеки в інтернеті. Тому одним із вагомих завдань: знайомити учнів з порядком реагування на інциденти, що створюють ситуації небезпеки під час роботи онлайн. Проводиться робота з батьками щодо можливості використання контент-фільтрів (систем батьківського контролю), щоб пошук/перегляд інформації в інтернеті був безпечним, її зміст відповідним віковим можливостям його сприйняття та опрацювання. Також проводиться робота з учнями по формуванню в учнів мережевого етикету, дотримання правил спілкування та взаємодії в інтернеті, посиленню відповідальності за власні дії в мережевому просторі. Особливо, при роботі з учнями початкової школи, звертається увага на важливості повторення і дотримання правил безпечної роботи з комп'ютером, необхідності виконання спеціальних вправ для зняття втоми очей, напруги тіла під час сидіння тощо.

Також, в очному режимі, у разі нестачі в шкільних укриттях місць для всіх учасників освітнього процесу, або через неможливість забезпечення відповідного температурного режиму в закладі освіти, можлива організація навчання по змінах, або переведення навчання з окремих предметів на дистанційну форму.

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в населеному пункті і визначається рішенням військово-цивільної адміністрації. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний графік навчання, або перевести дитину на екстернатну форму навчання. Для учнів, батьки яких оберуть онлайн навчання, у закладі освіти можуть організовуватись окремі класи з дистанційною формою організації освітнього процесу. Також, за умови обладнання класних приміщень відеокамерами, може бути створена можливість для дистанційного спостереження за уроком або відеозапису уроків.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті. Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 N 1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

Для обліку навчальних занять та результатів навчальної діяльності для організації як інституційної так і індивідуальної форм навчання заклад використовує електронний розклад занять, електронний класний журнал/щоденники, використовуючи інформаційно-комунікаційну автоматизовану систему ТОВ «Татл технології» «Єдина школа».

Змістове наповнення освітнього процесу відображається в календарно-тематичному плані з урахуванням усіх очікуваних результатів навчання, визначених освітньою програмою закладу загальної середньої освіти. Під час розроблення календарно-тематичного плану вчитель/учителька самостійно визначає послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність змісту в обраному підручнику та можливості учнів класу. Учитель/учителька самостійно визначає кількість годин на вивчення програмових тем. У межах навчальних годин відповідно до освітньої програми пропонується виділити час на проведення навчально-пізнавальної практики, екскурсій. Вибір змісту і форм організації такої навчально-пізнавальної практики заклад освіти визначає самостійно.

Для побудови освітнього процесу з урахуванням навчальних можливостей і потреб учнів класу зберігається гнучкість календарно-тематичного плану протягом року й, за потреби, змінюються терміни опрацювання програмових тем відповідно до результатів засвоєння учнями навчального матеріалу. Водночас під час коригування календарно-тематичного плану передбачається можливість опанування програмовим матеріалом на кінець кожного циклу навчання відповідно до очікуваних результатів освітніх програм закладу освіти. Задля цього використовується резервний час програм, що передбачено Державним стандартом початкової освіти (пункт 26). Загалом, резервний час програм учитель/учителька використовує на власний розсуд, зокрема для удосконалення навчального досвіду учнів, дослідження навколишнього середовища, у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проєктів та екскурсій, у тому

числі з ініціативи дітей, подолання виявлених у процесі формувального оцінювання утруднень у навчальній діяльності школярів тощо.

Організаційне забезпечення виконання календарно-тематичного плану учитель здійснює під час поурочного планування. Плани уроків/занять є робочими матеріалами вчителя. Їх форму (текст, таблиця, схема тощо), структуру (відповідно до обраної учителем класифікації типів уроків), спосіб фіксації (на папері, на цифровому пристрої) учитель обирає на власний розсуд. Документ для вчителя є дієвим керівництвом до організації взаємодії учасників освітнього процесу задля досягнення очікуваних результатів навчання. У плані уроку/заняття визначається тема й мета уроку; послідовність навчальних завдань та організаційні форми їх опрацювання; навчальні завдання для індивідуальної/групової/фронтальної роботи учнів тощо.

Характерними ознаками запланованого комплексу навчальних завдань мають бути: відповідність навчальних завдань можливостям учня виконати його; дидактична доцільність і дозованість навчальних завдань; взаємопов'язаність і поступове нарощування складності навчальних завдань тощо.

Календарно-тематичне і поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних, поурочних планів, інших необхідних у професійній діяльності робочих матеріалів є індивідуальною справою вчителя.

Під час планування організаційних форм роботи на уроці/занятті враховується, що в умовах компетентісно орієнтованого навчання посилюється значущість роботи з формування навичок самоорганізації і самонавчання, уміння виокремлювати серед потоку інформації тієї, яка цікавить найбільше, яка потрібна для виконання певного навчального завдання тощо.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. N 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за N 1111/35394).

Однією із форм самоосвітньої діяльності учнів може бути самопідготовка у позаурочний час. Її зміст, характер, форми роботи вчитель скеровує через пропозицію дидактично доцільних навчальних завдань на вибір учнів. Здебільшого такі завдання спрямовані на розвиток пізнавального інтересу, творчих умінь. Також їх метою може бути самовдосконалення учнів з урахуванням результатів формувального оцінювання. Завдання для самопідготовки мають забезпечувати диференціацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей здобувачів освіти, їх пізнавальних інтересів та готовності самостійно виконувати те чи інше завдання.

Під час вибору завдання для самопідготовки, при визначенні його обсягу, обов'язково враховуються часові затрати дитини на виконання. Тривалість

виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше 1 години у 3-4 класах. Учні 1-2 класів не рекомендуються обов'язкові завдання для самопідготовки у позанавчальний час.

Водночас, за потреби, з урахуванням індивідуальних навчальних можливостей і потреб учнів початкових класів можуть задаватися індивідуальні завдання за вибором. При цьому, завдання мають бути дозованими, аргументовано значущими для дитини, з чіткою знайомою інструкцією, що передбачає відтворення/застосування відомих способів дій. Поряд з дидактичною доцільністю завдання для самопідготовки мають бути цікавими і посилюючими для учнів, формувати в них впевненість і відповідальність за власні дії, розвивати творчість та ініціативність.

З метою підготовки матеріалів для навчальних проєктів, варіантами завдань для самопідготовки може бути ознайомлення з довідковими матеріалами в бібліотеці, спостереження і замальовки/фотографування результатів, інтерв'ювання батьків/друзів тощо. Бажано уточнювати дітям термін виконання завдання для самопідготовки (до наступного уроку; через тиждень/два тижні), який для кожного може бути гнучким. Ураховуючи вікові особливості учнів, максимальним терміном виконання завдання для самопідготовки може бути два тижні. Як правило, такий термін надається для підготовки до позакласного читання, представлення групового навчального проєкту тощо.

Завдання для самопідготовки можуть передбачати роботу з електронними освітніми ресурсами, що є в арсеналі закладу освіти, учителя, учнів. Такі завдання мають відповідати програмовій темі, що опрацьовується. Також має бути відпрацьована техніка роботи з подібними навчальними матеріалами в умовах класного навчання.

Однією із форм створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі, актуалізації в учнів мотивації до навчальної діяльності є ранкові зустрічі. Розширюється їх змістове наповнення, особливо, враховуючи повномасштабне вторгнення та агресію РФ. Під час ранкових зустрічей педагоги закладу знайомлять учнів з правилами дій в період надзвичайних ситуацій, у тому числі в період воєнного часу. Актуальними в цей час є теми особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, користування засобами захисту від її наслідків, вивчення правил пожежної, мінної безпеки та основ цивільного захисту. Для опрацювання зазначених тем можуть організовуватися ситуаційно - рольові ігри, виконання практичних вправ (тренінги) на засвоєння алгоритмів дій під час небезпеки, у тому числі дій за сигналами оповіщення цивільного захисту. На ранкову зустріч бажано відводити перші 10 – 15 хвилин навчального дня.

Заклад освіти може обрати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу. Вибір має зумовлюватися дидактичною доцільністю, матеріально-технічною базою закладу, підготовкою вчителя та враховувати індивідуальні особливості учнів. Задля реалізації інтегративного підходу у змістовому забезпеченні освітнього процесу заклад загальної середньої освіти може по-різному комбінувати навчальний час в межах загальної кількості

навчальних годин, визначених освітньою програмою. Фактичне виконання навчальної програми фіксується у Класному журналі. Фіксацію результатів оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 N 813, та роз'яснень до них, викладених у цьому документі в окремому розділі.

На початку навчального року педагогами закладу передбачено проведення діагностування залишкових знань, що дозволить з'ясувати навченість учнів, а також допоможе визначити оптимальні умови для планування й організації подальшого освітнього процесу.

Спосіб діагностування залишкових результатів навчання вчитель обирає самостійно з урахуванням навчальних можливостей учнів класу, дидактичної доцільності навчального завдання та інформативності результатів його виконання для побудови розгортання програмового змісту з урахуванням готовності учнів опрацьовувати його. Результати діагностування призначаються для використання вчителем під час планування своєї діяльності, вони не підлягають оприлюдненню поза межами класу. Результати діагностування можуть бути використані для коригування календарно-тематичного плану вивчення предмета/інтегрованого курсу.

Залежно від готовності здобувачів освіти оволодівати програмовим матеріалом учитель може внести такі зміни до календарно-тематичного плану: розширити (збільшити) тематичний блок «Повторення (за попередній рік)» для подолання виявлених утруднень і відповідно стиснути програмовий матеріал, який має вивчатися; продовжити опрацьовувати нові тематичні блоки, але перші 1-2-3 уроки (виділені на опрацювання теми) присвячувати повторенню тих тем попереднього класу, на яких базується вивчення нової теми тощо. Календарно-тематичний план протягом навчального року може змінюватися залежно від результатів навчального поступу учнів, тому документ може містити позначки, правки тощо.

Призначення календарно-тематичного плану: орієнтувати вчителя в послідовності розгортання програмового змісту, забезпечуючи при цьому цілісність і системність його опрацювання. Діагностування результатів навчання, зокрема діагностування залишкових результатів навчання на початку навчального року, є інструментом визначення цих орієнтирів.

Розділ VI Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання має розглядатися як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання доцільно здійснювати з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних

особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Характерною ознакою оцінювання є рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції учня/учениці через активне залучення його/її до самооцінювання / взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої навчальної діяльності.

Відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є:

- формувальна,
- діагностувальна,
- мотиваційно-стимулювальна,
- розвивальна,
- орієнтувальна,
- коригувальна,
- прогностична,
- констатувальна,
- виховна.

Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України "Про освіту" результати навчання- це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них виокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття / системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання, зокрема отримання даних, оцінювання здійснюється під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути:

- за формою - індивідуальною, груповою, фронтальною;
- за способом виконання - усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи),
- практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо),
- програмованою (з використанням електронних засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти).

З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання

навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, визначають оцінку, як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення / інтегрованого курсу використовується вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності оцінювальне судження це і є вербальною оцінкою, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівневою оцінкою.

Вербальну і рівневу оцінки можуть виражати як усно, так і письмово. Процес навчання та його результати мають характеризуватися доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: "початковий" (П), "середній" (С), "достатній" (Д), "високий (В)". Оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

За рішенням педагогічної ради Ліцею Новгородківської селищної ради, результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах - рівневою оцінкою.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання в закладі здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. Вона дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання та розроблена з урахуванням таких показників:

- якість знаннєвого складника компетентностей (дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; до того ж визначальними ознаками є дієвість і гнучкість знаннєвого складника, що виявляються у готовності учня/учениці застосовувати знання в навчальних ситуаціях);
- сформованість діяльнісного складника компетентностей за рівнями реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання і копіювання зразків, репродуктивний, продуктивний, продуктивно-творчий рівні;
- прояв мотиваційно-ціннісного складника компетентностей, а саме умотивованості, пізнавального інтересу, відповідальності, ініціативності.

З метою забезпечення вільного вибору педагогічними працівниками методик, технологій навчання підходи до оцінювання у різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, що спрямовані на реалізацію обраних

програм. Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу загальної середньої освіти.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками, зокрема електронних журналах/щоденниках, з використанням інформаційно-комунікаційної автоматизованої системи ТОВ «Татл технології» «Єдина школа», фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці.

Учитель може обрати і погодити з батьками учнів форму зворотного зв'язку.

6.1 Формувальне оцінювання.

В рамках академічної свободи педагогічних працівників заклад загальної середньої освіти може розробити власну систему оцінювання результатів навчання учнів, дотримуючись таких її ключових показників:

- система оцінювання дозволяє реалізувати принцип дитиноцентризму в оцінювальній діяльності, що передбачає відкриття учню/учениці перспектив постійного розвитку відповідно до власних можливостей щодо опанування навчальним досвідом;

- система оцінювання не повинна призводити до розподілу учнів на групи за індивідуальними навчальними можливостями;

- система оцінювання має відповідати концептуальним засадам Нової української школи та сприяти досягненню обов'язкових результатів навчання учня, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

Організовуючи освітній варто розуміти, що формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно. Формувальне оцінювання спрямовують на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. Задля цього учитель здійснює постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяє формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригує навчальний поступ учня/учениці.

Формувальне оцінювання має здійснюватися в психологічно комфортних умовах, що передбачають рівноправний діалог між учнем/ученицею та вчителем. Оцінювальну діяльність, зазвичай, розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату учителем.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання може бути таким:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей. Учитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку (заняття). Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї. Під час добору критеріїв оцінювання для кожного конкретного навчального завдання / системи навчальних завдань слід враховувати, що критерії - це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього.

3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації самооцінювання і взаємооцінювання можна використовувати різноманітні інструменти зворотного зв'язку. Рекомендуємо, щоб зворотний зв'язок був зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним. Важливо не протиставляти дітей одне одному. Увага має акцентуватися лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі у навчанні мають обговорюватися з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини. Під час взаємооцінювання доцільно формувати вміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, ділитись досвідом щодо його покращення. Це сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариську та відчуття значущості кожного в колективі.

4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності пропонуємо спрямовувати учнів на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи буде одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій. Учитель може привернути увагу школяра на алгоритм виконання завдання, зразок, на основі якого виконувалося завдання, поставити орієнтувальне запитання тощо. Вибір інструментів корекції здійснюють з урахуванням психологічних особливостей дитини та рівня опанування нею навчального матеріалу. Під час корекції перевага має надаватися індивідуальній роботі.

Об'єктами формувального оцінювання можуть бути як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання. Для співвіднесення навчальних дій учня/учениці з етапами досягнення результату педагогами закладу використовується Орієнтовна рамка оцінювання, відповідно до якої процес досягнення результату навчання проходить через такі рівні реалізації навчальної діяльності:

- рівень розпізнавання об'єкта вивчення;
- репродуктивний рівень навчальних дій у типових навчальних ситуаціях;
- продуктивний рівень навчальних дій в аналогічних типовим навчальних ситуаціях;
- продуктивно-творчий рівень навчальних дій у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях.

З огляду на зазначене варто добирати до уроку, системи уроків, занять навчальні завдання, що забезпечують досягнення очікуваного результату навчання, з урахуванням готовності учнів виконувати його на певному рівні реалізації навчальної діяльності учнями. Окрім того, під час підготовки до уроку/заняття варто планувати оперативну перевірку роботи над завданням з використанням різних інструментів зворотного зв'язку.

Результати формувального оцінювання мають виражатися вербальною оцінкою учителя/учнів, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як висловив/ли думку учень/учні. Також варто врахувати, що оцінювальне судження вчителя може слугувати зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час самооцінювання і взаємооцінювання.

Основою формулювання оцінювальних суджень може бути Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання та очікувані результати, окреслені в освітній програмі. Учитель співвідносить результат виконаного завдання з описом характеристики результатів навчання, конкретизує його відповідно до змісту завдання, передбаченого для досягнення очікуваного результату, та озвучує/записує оцінювальне судження.

В оцінювальному судженні розкривають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог. Оцінювальне судження, зазвичай, виражає не лише емоційне сприйняття результату роботи учня, його прогресу (типу "Молодець!", "Чудово!"), а розкриває суть досягнутого учнем результату відповідно до конкретних очікувань. Педагоги не мають допускати формулювання оцінювальних суджень, що принижують гідність дитини.

З метою побудови освітнього процесу з урахуванням даних про навчальний поступ учнів варто перевіряти кожную письмову роботу учня як у робочих зошитах, так і в навчальних посібниках з друкованою основою, якщо такі використовуються в освітньому процесі. Під час перевірки письмових робіт доцільно враховувати індивідуальні особливості учнів, їх готовність до самоперевірки та диференційовано виправляти виявлені у роботах учнів помилки. У такий спосіб учитель має можливість підготувати учнів до осмисленого сприйняття перевірених робіт і спрямовує їх роботу на коригування досягнутих результатів. Результати виконання письмових завдань учнями вчитель може враховувати під час підготовки до наступного уроку/заняття, передбачати диференційовану, індивідуальну роботу щодо подолання виявлених в учнів

утруднень та попередження можливих утруднень, що можуть бути наслідком виявлених.

Під час перевірки письмових робіт учнів учитель пропонує учням дотримуватися культури записів виконаних завдань. З метою формування навички письма, за потреби, подає зразок правильного написання цифри, букви, з'єднань букв у 1 класі у вільних рядках, у 2-4 класах - на полях сторінки зошита.

Учитель разом з учнями може обрати позначення самооцінки учня, оцінки вчителя для фіксації перевірених робіт. Окрім позначень важливими для організації подальшої роботи є записи оцінювальних суджень щодо виконання письмової роботи. В учнів мають поступово формуватися уміння опрацьовувати перевірнені роботи за позначками вчителя, визначати місця утруднень, виправляти помилки і в подальшому їх уникати. З цією метою за результатами перевірки на наступних після неї уроках учитель організовує індивідуальну/диференційовану роботу (у 1-2 класах колективну/групову за типовими помилками/утрудненнями; у 3-4 класах - пріоритетно індивідуальну самостійну роботу). У межах уроку така робота може бути короткотривалою. Водночас планується вона системно й спрямовується на формування навичок самонавчання, уміння знаходити способи подолання виявлених утруднень, розвиток мотивації досягнення успіху, виховання відповідальності за виконувану навчальну діяльність.

Інформацію щодо сформованості певних результатів навчання учня/учениці та процесу їх досягнення, які учень/учениця виявляє під час виконання усних завдань, практичних робіт тощо, рекомендації щодо їх покращення учитель може фіксувати на носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо). Оцінювальні судження, записані у робочих зошитах, не мають дублюватися на інших носіях зворотного зв'язку з батьками. Інформування має здійснюватися для створення передумов покращення результатів навчання.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом) / кількох тем чи розділу протягом навчального року мають проводитися тематичні діагностувальні роботи.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності.

Її рекомендуємо проводити з метою:

- визначення якісних і кількісних характеристик оволодіння певною, достатньо завершеною частиною навчального матеріалу відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених в освітній програмі;

- виявлення утруднень в навчальній діяльності учнів, коригування освітнього процесу та (за потреби) внесення коректив до календарно-тематичного планування з метою подолання виявлених в учнів утруднень;

- прогнозування результатів навчання на наступному етапі опанування програмовим матеріалом з урахуванням шляхів удосконалення методики навчання.

Змістовим наповненням тематичної діагностувальної роботи є система навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності та за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну інформацію про досягнення групи взаємопов'язаних очікуваних результатів навчання учня на певному етапі опанування програмовим матеріалом.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі має визначатися з урахуванням вікових можливостей учнів, виконання завдання має передбачатися протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добирається вчителем з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

Завдання діагностувальних робіт вчитель має добирати таким чином, щоб результат навчання, який оцінюють на даному етапі навчання, можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (2-4 кл.), читання вголос (1-4 кл.), читання мовчки (3-4 кл.), читання напам'ять (2-4 кл.), роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.), діалог (усно/письмово, 2-4 кл.), усний переказ (2-4 кл.), письмовий переказ (3-4 кл.), усний твір (2-4 кл.), письмовий твір (4 кл.), списування (1-4 кл.), диктант (2-4 кл.), робота з мовними одиницями (2-4 кл.).

Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах учитель може визначати самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання та часу, необхідного для виконання певного навчального завдання. Протягом року запропоновані види навчальних завдань у діагностувальних роботах можуть повторюватись. Кількість разів уміщення одного і того ж навчального завдання (кількість аудіювань, диктантів тощо) учитель може визначати з урахуванням особливостей формування певного очікуваного результату навчання та стану його досягнення учнями. З урахуванням дидактичної доцільності діагностувальна робота може бути представлена у тестовій формі й містити тестові завдання закритого і відкритого типів.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (1-4 кл.), читання (2-4 кл.), говоріння (1-4 кл.), письмо (2-4 кл.).

Комбінування навчальних завдань у діагностувальних роботах вчитель може здійснювати самостійно.

З математики тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався. Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо). Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

З інтегрованих курсів, змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, тематичні діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, практичні роботи з картами, приладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітню галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна", а також з курсів за вибором, зазвичай, не проводять.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення / інтегрованого курсу учитель може визначати самостійно під час складання календарно-тематичного плану. При цьому мають враховуватися навчальні можливості учнів класу, особливості предмета вивчення / інтегрованого курсу, блок обов'язкових результатів навчання, сформованість яких має бути зазначена у свідоцтві досягнень, та відповідні навчальні завдання для оцінювання, на які орієнтує методика навчання предмета, а також кількість навчальних годин, виділених на предмет в освітній програмі. Водночас пропонуємо врахувати, що загальна кількість тематичних діагностувальних робіт з різних предметів вивчення / інтегрованих курсів має бути дидактично обґрунтованою. Зазвичай, їх планують через кожні 16-20 навчальних годин опрацювання програмового матеріалу.

Під час складання календарно-тематичного плану має бути забезпечено дотримання санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (розділ V). Планувати проведення тематичних діагностувальних робіт має бути з урахуванням розкладу уроків і передбачати не більше 1 тематичної діагностувальної роботи на навчальний день.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оскільки тематична діагностувальна робота може містити завдання різних рівнів реалізації навчальної діяльності, то для формулювання оцінювального судження варто характеристику результату навчання співвідносити з Орієнтовною рамкою оцінювання з урахуванням видів діяльності, водночас рівня результату навчання учня не визначати. Усно учитель може деталізувати характеристику роботи та коротко зорієнтувати учня або визначити разом з ним перспективу подальшої навчальної діяльності.

Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання мають фіксуватися у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, і повідомляти учням та їхнім батькам.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Наступного уроку, після виконання тематичної діагностувальної роботи варто проводити урок з метою встановлення зворотного зв'язку щодо якості учіння, зокрема виявлення прогресу здобувача освіти відносно себе самого, створення умов для усунення виявлених утруднень у досягненні очікуваних результатів навчання. На такому уроці бажано організовувати аналіз виконаних завдань та роботу над виправленням і попередженням помилок. Під час зворотного зв'язку з учнями за результатами тематичного оцінювання учитель має можливість зорієнтувати їх на успіх, спрямувати на саморозвиток і самовдосконалення. Ця робота може бути фронтальною під керівництвом учителя, груповою чи індивідуальною залежно від кількості виявлених типових утруднень у досягненні результатів навчання, які підлягали діагностуванню, та готовності учнів самостійно їх опрацьовувати.

З метою підготовки до наступного після діагностувальної роботи уроку учитель у зручний для себе спосіб узагальнює виявлені результати навчання учнів класу, визначає їх досягнення та утруднення, сплановує форми і зміст диференційованої та індивідуальної роботи учнів, визначає шляхи подальшої роботи з метою покращення результатів. Форму аналізу діагностувальної роботи вчитель може дібрати на власний розсуд. Такі документи є робочими матеріалами вчителя, необхідними лише йому для організації освітнього процесу. Тому робочі матеріали вчителя, у тому числі плани-конспекти уроків оформленню за певними зразками не підлягають.

6.2 Підсумкове оцінювання

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання мають зіставлятися навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Визначення підсумкової оцінки за рік має відбуватися з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна" має здійснюватися шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до кінця навчального року мають бути узагальнені результати навчання учнів з предметів вивчення / інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначений стан сформованості / рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування. Учитель може фіксувати в електронному журналі попередню оцінку за результатами підсумкового оцінювання, дотримуючись конфіденційності під час інформування учнів та їхніх батьків про результати оцінювання. У разі висловлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель може запропонувати їм індивідуалізовану діагностувальну роботу з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Таку роботу учні, зазвичай, виконують в межах індивідуальної роботи під час уроку.

Підсумкову (річну) оцінку можна визначати з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмет / інтегрованого курсу мають бути записані номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу - записані ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.

У кожній колонці має бути зафіксований стан сформованості обов'язкових результатів навчання (Сформовано - $\sqrt{+}$); ще формується - нічого не записувати).

В 3-4 класах, замість позначки $\sqrt{+}$ має бути проставлена перша буква назви рівня, якому відповідає результат навчання з використанням рівневої оцінки: «В», «Д», «С», «П».

У частині класного журналу "Зведений облік навчальних досягнень учнів" має записуватися лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України "Про освіту" наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять державну підсумкову атестацію здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

У свідоцтві досягнень учня має надаватися розгорнута характеристика результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року. Для здобувачів початкової освіти розроблені два примірні зразки свідоцтв досягнень, окремо для кожного циклу навчання. Обидва примірні зразки свідоцтв досягнень містять такі частини: "Характеристика навчальної діяльності", "Характеристика результатів навчання з окремих освітніх галузей", "Рекомендації вчителя", "Побажання батьків".

Примірні зразки свідоцтв досягнень учнів можуть бути доповненими з урахуванням особливостей освітньої програми закладу загальної середньої освіти. Педагогічними працівниками початкової школи Ліцею та структурних підрозділів узгоджено [форму свідоцтв досягнень для початкової школи](#).

У першій частині примірного зразка свідоцтва досягнень учня має бути надана характеристика навчальної діяльності учня, показники якої підлягають лише вербальному оцінюванню з висновком: показник виявляється під час навчальної діяльності, що у графі "Сформовано (√) (+) / ще формується" позначати √ (+); виявлення показника потребує спонукання/розвитку, про що у цій графі позначень не робити, щоб надати перспективу для виявлення даного показника на наступних етапах навчання.

У другій частині примірного зразка свідоцтва досягнень учня має фіксуватися оцінка щодо сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями. За умов використання вербальної оцінки у графі "Сформовано (√) (+) / ще формується // Рівень результату навчання" стан сформованості результату навчання має позначатися √ (+), або позначень не робити (якщо результат ще формується), що як і в попередньому випадку надає перспективу для подальшого формування результату навчання. За умов використання рівневої оцінки у графі "Сформовано (√) (+) / ще формується // Рівень результату навчання" пропонуємо позначати буквами В/Д/С/П рівень сформованості результату навчання.

У частині "Рекомендації вчителя" має бути словесно конкретизовано сформованість результатів навчання учнів та окреслено орієнтири індивідуальної траєкторії навчання учня/учениці.

У частині "Побажання батьків / осіб, що їх замінюють" батьки / особи, що їх замінюють можуть записувати власну думку щодо результатів навчання їхніх

дітей, висловлювати побажання щодо подальшої співпраці із закладом загальної середньої освіти з питання навчання дитини.

Свідоцтво досягнень учня можуть підписувати учитель класу, батьки учня, керівник Ліцею. Оригінал документа пропонується зберігати батькам учня/учениці чи особам, що їх замінюють. Копію документа з відміткою "Згідно з оригіналом", що закріплено печаткою, рекомендуємо зберігати в особовій справі учня. Варто не переписувати інформацію із свідоцтва досягнень учня до особової справи. В особовій справі доцільно лише зазначати рішення про переведення до наступного класу.

Підставою для зарахування учнів до 5 класу є свідоцтво досягнень учня, у якому результати навчання можуть бути схарактеризовані рівневою оцінкою.

Ураховуючи, що кожен учень / кожна учениця мають певні обдарування до хоча б одного виду навчальної діяльності, за підсумками навчального року учнів 3-4 класів нагороджують відзнаками (грамотами, дипломами тощо) школи за індивідуальні досягнення. Так за рішенням педагогічної ради закладу, нагородження похвальними листами по завершенню навчального року здійснюється відповідно до Положення про нагородження похвальним листом "За високі досягнення у навчанні" та похвальною грамотою "За особливі досягнення у вивченні окремих предметів" здобувачів освіти Ліцею Новгородківської селищної ради, схвалене рішенням педагогічної ради від 29.08.2023 року, протокол №1, затверджене наказом директора Ліцею від 30.08.2023 року №156-ОД.

Цінність вмілого використання формуального оцінювання в навчальному процесі в тому, що воно підвищує мотивацію, розвиває вміння вчитися та допомагає учням досягати кращих результатів навчання. То ж педагоги Ліцею та його філій беруть до уваги, що значення слова "оцінювання" не обмежується виставленням оцінки. Це послідовна змістовна взаємодія між учнем, учителем і батьками щодо навчальних досягнень учня на підставі всім зрозумілих цілей і критеріїв.